

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ – ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Στα πλαίσια της Επετείου της Ελληνικής Επανάστασης, που αποτέλεσε το κίνητρο για το κείμενο που ακολουθεί, κάποιες πληροφορίες -επιγραμματικά- μπορεί να είναι χρήσιμες όσον αφορά το καίριο ζήτημα-πρόβλημα του πολέμου. (Το ζήτημα της ειρήνης, αυτό καθαυτό, αποτελεί ξεχωριστό θέμα.)

Το πρόβλημα του πολέμου, γενικά, απασχόλησε τους ανθρώπους από αρχαιοτάτων χρόνων και ιδιαίτερα τους Έλληνες αρχαίους φιλόσοφους, και είναι γνωστή η ρήση του Ηράκλειτου «Πόλεμος πατέρας πάντων, βασιλιάς πάντων, και έχει κάνει κάποιους θεούς, άλλους ανθρώπους, άλλους σκλάβους και άλλους ελεύθερους». Ο Πλάτων υποστήριξε ότι ο πόλεμος είναι αποτέλεσμα της αδυναμίας των ανθρώπων να ζουν εντός των πλαισίων της αναγκαιότητας. Ο Αριστοτέλης αποδεχόταν τον πόλεμο σαν ένα νόμιμο εργαλείο για την διευθέτηση διακρατικών ζητημάτων, αλλά ποτέ δεν τον επαίνεσε. Ο Θουκυδίδης επέκρινε τον πόλεμο, αλλά τον αποδεχόταν ως μέσον άμυνας. Οι Δελφικές Αμφικτιονίες απαγόρευαν τον πόλεμο μεταξύ των μελών τους εκτός από την περίπτωση δικαιολογημένης αιτίας.

Ο Μέγας Αλέξανδρος, μολονότι στην Ωπη διατράνωσε την αξία της ειρήνης και της οικουμενικότητας, όμως, σοφά και πατριωτικά σκεπτόμενος, υιοθέτησε τη ρηξικέλευθη στρατηγική της **αμυντικής επίθεσης** επειδή δεν είχε άλλη επιλογή αφού ο εχθρός βρισκόταν προ των πυλών!

Σύμφωνα με τον διεθνούς κύρους Αμερικανό Καθηγητή Hans Morgenthau, από τους 65 πολέμους έως το Β' ΠΠ, 32 έγιναν λόγω της ισορροπίας δυνάμεως, 16 εμφύλιοι, 15 ιμπεριαλιστικοί και μόνον δυο ήσαν αμυντικοί. Από το τέλος του Β' ΠΠ έως τη δεκαετία του 50, περισσότεροι από 20 πόλεμοι έγιναν λόγω της ισορροπίας δυνάμεως, ιμπεριαλιστικών τάσεων και εμφύλιοι, αλλά και λόγω άλλων αιτιών.

Οι πόλεμοι μπορεί να ενταχθούν στις εξής κατηγορίες σύμφωνα με τον Morgenthau:

A. Ψυχολογικοί: Φόβος π.χ. αισθήματα εθνικής ανασφάλειας, ξένη εισβολή, απώλεια περιουσίας, απότομες αλλαγές, υποψίες, απληστία, εξουσιομανία, μίσος, εκδίκηση, ζηλοφθονία.

B. Πολιτικοί: Ισορροπία δυνάμεως, μυστικές συμφωνίες, άδικες συμφωνίες, παραβίαση συμφωνιών, αγνόηση δικαιωμάτων μειονοτήτων, οργάνωση και προετοιμασία του κράτους για πόλεμο, αναποτελεσματική πολιτική ή πολιτική κωλυσιεργίας της κρατικής μηχανής.

Γ. Οικονομικοί: Επιθετικός, εδαφικός, οικονομικός ιμπεριαλισμός, οικονομικός ανταγωνισμός για αγορές, ενεργειακούς πόρους, πρώτες ύλες, προστασία ιδιωτικών συμφερόντων στο εξωτερικό χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η γενικότερη ευ-

ημερία, αγνόηση των δικαιωμάτων υπανάπτυκτων λαών, δημογραφική πίεση, ανισότητες στην πρόσβαση σε πόρους, εμπόδια σε δασμούς, εμπόδια στη μετανάστευση, κερδοσκοπία.

Δ. Κοινωνικοί και ανταποδοτικοί: Ακραίος εθνικισμός, ανταγωνιστικοί εξοπλισμοί, θρησκευτικοί και φυλετικοί ανταγωνισμοί, γενική απάθεια, ακηδία και άγνοια, πολεμική ψυχολογία προκληθείσα από διάφορους φορείς όπως ΜΜΕ, κινηματογράφος, βιβλία, οικογενειακές επιδράσεις, κοινωνική ανισότητα, πολεμικές κοινωνικές κυρώσεις, έλλειψη ιδανικών.

Ε. Ιστορικοί: Παλιές διαμάχες, εδαφικές διεκδικήσεις, σύνορα, αλυτρωτισμός.

Βέβαια, στη σύγχρονη εποχή έχει βελτιωθεί και αναπτυχθεί ο περιβόητος «**Υβριδικός Πόλεμος**», που συνδυάζει διάφορες μορφές επέμβασης και επιρροής των στρατιωτικών εξελίξεων (προπαγάνδας, οικονομικών, διπλωματικών, τρομοκρατικών κ.λπ. ενεργειών, πρόσφυγες κ.ά.) και συγγενεύει με τον «**Ψυχρό Πόλεμο**», αλλά αυτό αποτελεί ξεχωριστό κεφάλαιο.

Ο Βρετανός ιστορικός και φιλόσοφος Alfred Whitehead υποστήριζε ότι δεν υπάρχει μόνον μια αιτία πολέμου αλλά πολλές. Πολλοί υποστηρίζουν ότι η βία είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη φύση, ότι ο άνθρωπος γεννιέται βίαιος, αλλά άλλοι υποστηρίζουν ότι ο άνθρωπος γεννιέται καλός, αλλά διαφθείρεται από το περιβάλλον ή αναγκάζεται να γίνει βίαιος. Ο Μαρξ εξηγεί τον πόλεμο με βάση την «πάλη των τάξεων».

Στην Κίνα ο πόλεμος είχε πολιτικές-στρατηγικές διαστάσεις, αλλά επίσης πνευματικές και ηθικές. Ένα ευρύ φάσμα αιτίων αναπτύχθηκε όπως φιλειρηνισμός, ειρήνη, επανάσταση, φιλοπολεμισμός, πόλεμος. Ο Μο Τι κήρυττε το δόγμα της οικουμενικής αγάπης, αλλά οι Κομφουκιστές δεν ήταν ακραιφνείς φιλειρηνιστές, και ενώ θεωρούσαν τον πόλεμο ως κακό, όταν συνέβαινε, αντιστέκονταν. Ο Κομφούκιος και ο μαθητής του Μένσιους κήρυτταν ότι τα κράτη οφείλουν να τηρούν καλή πίστη και μετριοπάθεια στις σχέσεις τους και να αποφεύγουν τον ιμπεριαλισμό, κατακτήσεις και επεμβάσεις στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων κρατών.

Στις Ινδίες οι Ινδουιστές -όχι οι Βουδιστές- έδιναν ανώτερη θέση στην τάξη των πολεμιστών, που ήταν περισσότερο θεσμοθετημένη από ό,τι στην Κίνα. Στο Ισλάμ ο «ιερός πόλεμος» (Jihad) θεωρείτο ως ιερό καθήκον και σαν εγγύηση σωτηρίας, και οι Μουσουλμάνοι πίστευαν ότι ο κόσμος ήταν χωρισμένος στην ειρηνική κατοικία των αληθινών πιστών (dar-al-Islam) και στην περιοχή του πολέμου (dar-al-harb). Συνεπώς, η Jihad αποτελούσε περισσότερο μια σταυροφορία παρά δίκαιο πόλεμο (bellum iustum).

Στον Ιουδαϊσμό υπάρχει το παράδοξο της ανθρώπινης λαχτάρας σε περίοδο συνεχών πολέμων για ειρηνική συνύπαρξη, και αυτό οφείλεται στο ότι οι Ισραηλίτες,

που περιβάλλονταν από εχθρικούς λαούς, συνδύαζαν θρησκευτικό προφητισμό και στρατιωτική οργάνωση και προετοιμασία. Ωστόσο, όπως και οι Ρωμαίοι, πίστευαν στο “SI VIS PACEM PARA BELLUM” (αν θέλεις ειρήνη προετοιμάσου για πόλεμο).

Σύμφωνα με κάποιους επιστήμονες, ο πόλεμος έχει χαρακτηριστεί «Ο Νόμος της Φύσης», αλλά έχει διαψευσθεί από πολλά παραδείγματα τόσο σε ανθρώπινες κοινωνίες όσο και σε ζώα, π.χ. σε ανθρώπινες κοινότητες όπως οι Bahais, Quakers, Mormons κ.ά. Επίσης, ο πόλεμος είναι άγνωστος σε κατώτερα ζώα. Η θεωρία του Δαρβίνου περί της «Επικράτησης του Ισχυρότερου» έχει σε μεγάλο βαθμό καταρριφθεί και, αντίθετα, η θεωρία, που υποστηρίζει ότι το περιβάλλον (κρατούν σύστημα, οικογένεια, παιδεία κ.λπ.) παίζουν σπουδαιότερο ρόλο, κερδίζει συνεχώς έδαφος. Ο διάσημος Πρώσος Στρατιωτικός Clausewitz ορίζει τον πόλεμο ως «τη συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα». Ο Μακιαβέλι στο περιβόητο έργο του «Ο Πρίγκιπας» γράφει ότι «Ο πρίγκιπας δεν πρέπει να έχει άλλο σκοπό ή σκέψη, ούτε να μελετάει κάτι άλλο παρά τον πόλεμο, την οργάνωσή του και την πειθαρχία...»

Τελικά, από τα παραπάνω μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα όσον αφορά τα αίτια του πολέμου και να προσθέσουμε την ισχύ και την αλαζονεία από τη διαφθορά λόγω ισχύος. Ο περίφημος αρχαίος ελληνικός μύθος «**Το Δαχτυλίδι του Γύγη**» είναι αποκαλυπτικός, καθώς και άλλοι όπως «Ο Άρχοντας των Δαχτυλιδιών» (που μάλλον είναι αντιγραφή και παραλλαγή του Μύθου του Γύγη). Τέλος, υπάρχει και η ανακάλυψη του φαινομένου σε κάποιο νησί της κατά εκατομμύρια αυτοκτονίας στη θάλασσα αρουραίων από την έκρηξη του ηλεκτρομαγνητικού πεδίου λόγω υπερπληθυσμού.

Η θεωρία περί «**Δίκαιων Πολέμων**» έχει ιδιαίτερη σημασία. Στην αρχαία Ρώμη αναπτύχθηκε και καλλιεργήθηκε η ιδέα των «δίκαιων πολέμων». Και πριν πάνε σε πόλεμο οι ηγεσίες προσπαθούσαν να πείσουν το λαό για τα «δίκαια και ευσεβή» (justum and rious) αίτια του πολέμου.

Ο γνωστός Φιλόσοφος και Θεολόγος Thomas Aquinas όρισε τον δίκαιο πόλεμο σύμφωνα με τις εξής προϋποθέσεις: 1) Εάν στοχεύει την άμυνα και επανεδραίωση της ειρήνης, 2) Εάν η αιτία είναι δίκαιη, 3) Εάν οι άμαχοι δεν βλάπτονται, 4) Εάν τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι ανάλογα των αναγκών. Άλλοι αναγνώρισαν ότι ο πόλεμος αποτελεί κακό, αλλά προσπάθησαν να τον δικαιολογήσουν σαν «αναγκαίο κακό». Οι Άγιοι Αθανάσιος, Αμβρόσιος και Αυγουστίνος υποστήριξαν ότι «η καταστροφή των εχθρών στον πόλεμο είναι νόμιμη και άξια επαίνου». Επίσης, στη σύγχρονη εποχή η Εκκλησία δεν καταδικάζει τον πόλεμο άσχετα αν ο Χριστός το έπραξε. Ο δε Τολστόι έγραψε ότι: «Από τη στιγμή που η χριστιανική εκκλησία απέκτησε κοσμική εξουσία, έχασε την ουσία». Ο διάσημος Ολλανδός ουμανιστής, πολιτικός, διπλωμάτης κ.λπ. Hugo Grotius χαρακτηρίζει πολεμικές πράξεις εναντίον εχθρών ως «δικαιολογημένες σύμφωνα με τους νόμους και την ηθική με την προϋπόθεση ότι η αιτία υπήρξε δίκαιη». Ο Λένιν θεωρεί τον πόλεμο δίκαιο όταν συμβαίνει εναντίον ιμπεριαλιστικού κράτους.

Παράλληλα, στη σύγχρονη εποχή αναπτύχθηκε και η θεωρία περί **«ολοκληρωτικού πολέμου»** (total war) η οποία σύμφωνα με τον Morgenthau συμβαίνει όταν ο πληθυσμός ταυτίζεται εντελώς με τα συναισθήματα και τις πεποιθήσεις του με τους πολέμους εναντίον του έθνους του, συμμετέχει στον πόλεμο, επηρεάζεται από τον πόλεμο, και πιστεύει στον σκοπό τον οποίον στοχεύει ο πόλεμος.

Οι Κομμουνιστές όπως Μαρξ, Ένγκελς, Λένιν, συμφωνούν με τον Clausewitz ότι «ο πόλεμος είναι συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα», και ξεχωρίζουν διάφορες μορφές πολέμου π.χ. ιμπεριαλιστικούς, επαναστατικούς, αγώνες για ελευθερία. Επίσης, δεν πιστεύουν ότι οι πόλεμοι είναι σύμφυτοι με την ανθρώπινη φύση, αλλά όταν ο καπιταλισμός θα τερματισθεί και το προλεταριακό κράτος θα εδραιωθεί, τότε οι πόλεμοι θα εξαφανιστούν.

Οι υπερασπιστές του πολέμου, οι πολεμοκάπηλοι, όπως οι Hegel, Nietzsche, Treitschke, Fichte, Bernhardt εξωραΐζαν τον πόλεμο ως αυτοσκοπό. Μάλιστα, ο Nietzsche διακήρυττε ότι «Ο Θεός είναι νεκρός». Επίσης, υπήρχαν και οι αναρχικοί, στην Ανατολή, όπως οι Bakunin και Nechaev, που ήταν θιασώτες της βίας και του πολέμου, και στη Δύση οι Malatesta και Sorel. Όμως, άλλοι Δυτικοί αναρχικοί όπως οι Thoreau και Tucker στην Αμερική, ήσαν εναντίον της βίας και προτιμούσαν τη μη βίαη «πολιτική ανυπακοή». Οι πρώτοι αναρχικοί στην Αμερική ήταν ο Warren, εκδότης του «Ειρηνικού Επαναστάτη "The Peaceful Revolutionist", καθώς και οι Thomas Paine και Thomas Jefferson. Οπωσδήποτε, οι ειρηνικοί-αναρχικοί που ασκούσαν την μεγαλύτερη επιρροή ήσαν οι Γκάντι και Τολστόι. Ο Γκάντι διδάχθηκε τη **θεωρία της Μη Βίας** από το Βουδιστικό δόγμα της AHIMSA (όχι βλάβη σε ζώντα πλάσματα), αλλά και από τον Τολστόι με τον οποίον διατηρούσε αλληλογραφία. Όμως, τη διαφοροποίησε στη χώρα του.

Το Κοινωνικό Συμβόλαιο (Lock, Rousseau) αποτέλεσε πολύ σημαντικό ορόσημο στην προσπάθεια ειρηνικής συμβίωσης των κρατών.

Μεταξύ 1581 και 1864, 291 διεθνείς συμφωνίες υπεγράφησαν σχετικά με την προστασία τραυματιών, ασθενών κ.λπ. κατά τη διάρκεια πολεμικών συγκρούσεων, καθώς μετέπειτα οι Συμβάσεις της Γενεύης το 1864 και αργότερα για διάφορα θέματα αμάχων κ.λπ. Επίσης, η Διακήρυξη των Παρισίων το 1856 περιόρισε το ναυτικό πόλεμο, καθώς και η Διακήρυξη της Αγίας Πετρούπολης και οι Συμβάσεις της Χάγης το 1889 και 1900 καθώς άλλες παρόμοιες ενέργειες μερίμνησαν για θέματα τραυματιών, αμάχων, ουδέτερων, ομήρων, χημικών και βιολογικών όπλων κ.λπ., **αλλά όχι για τον τερματισμό των πολέμων.**

Η Κοινωνία των Εθνών το 1920, μετά την τραγωδία του Α΄ΠΠ, έθεσε τις βάσεις για την ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία των κρατών. Και για πρώτη φορά το 1928 οι ΥΠΕΞ Αμερικής και Γαλλίας Kellogg και Briand **πρότειναν (Kellogg-Briand Pact) την απαγόρευση του πολέμου, να τεθεί ο πόλεμος εκτός Νόμου (to outlaw war)**, αλλά δίχως αποτέλεσμα γιατί στο μεταξύ οι παραγωγοί και έμποροι όπλων

είχαν εξελιχθεί σε κράτος εν κράτει! (Ιστορικά, η πρώτη πράξη απαγόρευσης του πολέμου έγινε το 1280 π.Χ. από τους Αιγύπτιους και Χιττίτες).

Οι προσπάθειες συνεχίστηκαν και στον ΟΗΕ, μετά την μεγαλύτερη πολεμική τραγωδία, που στοίχισε περίπου 80 εκατομμύρια νεκρούς, και ο Χάρτης προβλέπει την υπεράσπιση της ειρήνης, την αποφυγή πολεμικών συγκρούσεων κ.λπ., **αλλά δεν απαγορεύει τον πόλεμο ρητά**. Ο δε περίφημος **Οδηγός Ειρήνης (Agenda for Peace)** του αείμνηστου ΓΓ Μπούτρος Μπούτρος- Γκάλι το 1992 θέσπιζε συγκεκριμένα μέτρα για την πρόληψη και αποτροπή πολέμων και την εδραίωση της ειρήνης, που αν είχε υλοποιηθεί δεν θα είχαμε τη διαιώνιση πολεμικών τραγωδιών, αλλά παρέμεινε στα ράφια της αδιαφορίας, του κυνισμού και των παράνομων και ανήθικων συμφερόντων Ισχυρών κ.ά. Βέβαια, έχουν επιτευχθεί διεθνείς συμφωνίες κ.λπ. σχετικά με τον περιορισμό των εξοπλισμών, την απαγόρευση χημικών και βιολογικών όπλων κ.λπ., αλλά αυτά αποτελούν «ασπιρίνες». Επίσης, τηρούνται και διεθνείς ημέρες όπως η Διεθνής Ημέρα Ειρήνης, που συμπίπτει με την έναρξη των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης, και που προσφέρουν την ευκαιρία προβληματισμού και σχετικών δραστηριοτήτων, αλλά ξανά χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Και οι λαοί αναρωτιούνται: Πως είναι δυνατόν να μεταφέρονται σε λίγες ημέρες ή εβδομάδες τεράστια οπτικά συστήματα κ.λπ. στην άλλη άκρη του κόσμου για ανθρωποκτόνους σκοπούς, σπαταλώντας δισεκατομμύρια, και δεν είναι δυνατόν να μεταφέρονται είδη πρώτης ανάγκης, φάρμακα κ.λπ. για την εκρίζωση της πείνας, της φτώχειας, επιδημιών κ.λπ., καθώς και τεχνολογίας για την ανάπτυξη και ευημερία του κόσμου;

Και ασθμαίνοντας, με διάφορες τραγωδίες να συνεχίζονται υπό το αδιάφορο βλέμμα των Ισχυρών κ.ά., φθάσαμε στον άορατο «πόλεμο» του κορωνοϊού, με εκατομμύρια ανθρώπινα θύματα, αλλά η ακηδία, η ασυναρτησία, ο κερδοσκοπικός κ.λπ. ανταγωνισμός στο κόκκινο. Και ενώ ο ΟΗΕ με τις 30 Οργανώσεις του θα μπορούσε, αν είχε ενισχυθεί αποτελεσματικά θεσμικά και οικονομικά, να επιλύσει όλα τα παγκόσμια προβλήματα, αγνοείται και υπονομεύεται από τα «γνωστά -άγνωστα» κυκλώματα εξουσιομανίας και υλιστικής παραφροσύνης. Συνεπώς, για ποιόν πολιτισμό (πωλητισμό θα ταίριαζε) και ποια δημοκρατία (δημοκρατία θα ταίριαζε) μιλάμε;

Απόδειξη της ανικανότητας κρατών και διεθνών Οργανισμών και Οργανώσεων είναι, πέραν των δραματικών περιβαλλοντικών προβλημάτων, που σηματοδοτούν την καταστροφική πορεία του Πλανήτη Γη, ο σημερινός φαύλος κύκλος της διαιώνισης πολεμικών συγκρούσεων σε παγκόσμιο επίπεδο, και ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή μας όπου το νέο-ιμπεριαλιστικό τουρκικό καθεστώς απαξιώνει την ειρήνη, τους Διεθνείς Οργανισμούς, τις Διεθνείς Συμβάσεις, το Διεθνές Δίκαιο, την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα κ.λπ. υπό το βλέμμα παλαιών ή/και νέων Πιλάτων και Φαρισαίων. Οι εξοπλισμοί διαμορφώνουν, σε μεγάλο βαθμό, και τις διεθνείς σχέσεις! Δικαίωση του Δαρβίνου και των ακραίων πολεμοκάπηλων αναρχικών κ.ά.; Άραγε, μόνον η «ισορροπία του τρόμου» λόγω πυρηνικών όπλων θα σώσει την κατάσταση; Στο μεταξύ θα συνεχίζεται ο ανθρωποκτόνος ανταγωνισμός εξοπλισμών κ.λπ. έχοντας οι άνθρωποι χάσει την αξία τους μπροστά στα όπλα

και τους πολέμους; “QUINTILLA PRUDENTIA REGITUR ORBIS” (Με πόσο λίγη φρόνηση κυβερνάται ο κόσμος) έλεγαν αρχαίοι Λατίνοι Φιλόσοφοι. Οι σύγχρονοι ηγέτες τι λένε; «Φάγομεν, πίομεν, αύριον γαρ...»;

Οπωσδήποτε (το έχουμε διατυπώσει και παλαιότερα) το σε παγκόσμιο επίπεδο κρατούν σύστημα στυγνού ανταγωνισμού (όχι άμιλλας που υποστήριζαν οι αρχαίοι μας Φιλόσοφοι και είναι το πιο ανθρωπινό) είναι εκείνο που ευθύνεται για τη γενικότερη απαξίωση ανθρώπων και γνήσιων δημοκρατικών θεσμών και τη μετάλλαξη της ανθρωπίνης κοινωνίας σε **ΑΝΘΡΩΠΟΥΧΕΙΟ**, όπου κάποιοι προνομιούχοι, οι κατά το Δημοσθένη «παραξίαν ευτυχούντες» αντί για άνθρακες εξορύσσουν ανθρώπους και τους εκμεταλλεύονται. Μήπως, συνεπώς, πρέπει να υιοθετήσουμε μια νέα θεωρία, σε συσχετισμό με εκείνη του Ηράκλειτου «Πόλεμος Πατέρας Πάντων», που να πρεσβεύει την **Ειρήνη Μητέρα Πάντων**, και να τα παντρέψουμε ώστε να πρυτανεύσει το METPON, και να θεσπίσουμε **ειρηνικό «πόλεμο»** με την έννοια της καταπολέμησης στις ρίζες τους, της τρομοκρατίας, της αδικίας, της αναξιοκρατίας, της πείνας, της φτώχειας, της προσφυγιάς, της ρύπανσης του περιβάλλοντος και όλων των άλλων δεινών που κατατρέχουν την ανθρωπότητα, σπουδαιότατο πανανθρώπινο εγχείρημα, που, όμως, για να υλοποιηθεί αποτελεσματικά θα πρέπει να τερματισθούν οι εξοπλισμοί και τα τρισεκατομμύρια που σπαταλούνται για αυτούς να διατεθούν για τους παραπάνω σκοπούς ώστε να μπορούμε να μιλάμε για γνήσιο πολιτισμό και γνήσια δημοκρατία. Και το περιβόητο «SI VIS PACEM PARA BELLUM” να μετατραπεί σε **SI VIS PACEM PARA PACEM!** (Αν θέλεις ειρήνη, προετοίμαζε την ειρήνη!) «Ιδού η Ρόδος», ιδού και το γενναίο άλμα που πρέπει να κάνουν οι παγκόσμιες ηγεσίες, πολιτικές και θρησκευτικές, για να σωθεί ο ιερός Πλανήτης μας! Αν συνεχίσουν το απάνθρωπο, φρικτό πολεμοκάπηλο τροπάριο, τότε θα είναι συνυπεύθυνοι για τον πανγενεκτόνο Αρμαγεδδώνα που πλησιάζει εφιαλτικά.

Π.Ι.Καραφωτιάς τ. Διευθύνων Σύμβουλος του Γραφείου ΟΗΕ για Ελλάδα, Κύπρο, Ισραήλ, Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, συγγραφέας